Projectplan Aanpak Omgevingswet – deel 2

Hoofdstuk 1 Inleiding 2

1.1 Aanleiding 2

1.2 Doel 2

1.3 Doel van het projectplan 2

1.4 Bestaande documenten 2

Hoofdstuk 2 Opdracht 3

2.1 Projectopdracht 3

2.2 Uitgangspunten, randvoorwaarden, kritische succesfactoren en risicobeheersing 3

Hoofdstuk 3 Werkwijze 6

3.1 Bewustwording en verkenning 6

3.2 Verbreding en verdieping 7

3.2.1 Werkgroep Bestuur 7

3.2.2 Werkgroep Dienstverlening 9

3.2.3 Werkgroep Digitalisering 10

3.2.4 Werkgroep Instrumenten 11

3.2.5 Werkgroep Wet- en regelgeving 13

Hoofdstuk 4 Projectorganisatie en financiën 15

4.1 Organisatie 15

4.2 Taken en bevoegdheden 16

4.3 Capaciteit 2016 17

4.4 Communicatie 18

5. Planning en begroting 19

5.1 Planning 19

5.2 Begroting 2016 19

Bijlage 1: gedetailleerde capaciteitsplanning 20

Bijlage 2: Omgevingswet in het kort 23

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het wetsvoorstel Omgevingswet is op 1 juli 2015 aangenomen door de Tweede Kamer. De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel op 22 maart 2016 aangenomen. De verwachting is dat de Omgevingswet niet eerder dan begin 2019 in werking zal treden. De Omgevingswet is één wet die alle wetten op het gebied van de leefomgeving vereenvoudigt en bundelt. Het wetsvoorstel is de eerste stap op weg naar een echte omslag in het omgevingsrecht. De impact van de Omgevingswet voor de gemeente is groot en het raakt bijna alle taakvelden in de gemeente. Goede invoering kost tijd, geld en vraagt een zorgvuldige voorbereiding en aanpak. Het is daarom van belang dat gemeenten zich nu al gaan voorbereiden op de nieuwe Omgevingswet. Dit kan door nu al in de geest van de Omgevingswet te werken en plannen en processen aan te passen, zodat de overgang in 2019 niet zo groot zal zijn.

1.2 Doel

Het doel van het project is kennis nemen van de inhoud van de Omgevingswet, anticiperen op de Omgevingswet en de Omgevingswet implementeren in de werkprocessen, organisatie en cultuur.

1.3 Doel van het projectplan

Dit projectplan heeft tot doel de werkwijze en de fasering van het planproces op hoofdlijnen vast te stellen. In het projectplan zal aandacht worden besteed aan de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen, de overlegstructuren en de wijze van besluitvorming binnen het project. Op deze manier wordt voor alle betrokkenen duidelijk hoe er gewerkt wordt en kunnen partijen zich committeren aan de in dit projectplan beschreven werkwijze. Het projectplan fungeert met andere woorden als:

- Een spoorboekje dat inzicht geeft in de wijze waarop het project tot stand wordt gebracht.
- Een communicatiemiddel in de richting van de opdrachtgever, belanghebbenden en belangrijke betrokkenen (in de directe omgeving van het project).

Met dit projectplan wordt beoogd om het planvormingsproces duidelijk en gestructureerd vorm te geven volgens de principes van projectmatig werken.

In april 2015 is een eerste versie van het Projectplan Aanpak Omgevingswet opgesteld. Hierin zijn de eerste stappen van de implementatie uitgewerkt. Omdat het eindplaatje van de implementatie nog niet helder is, wordt het projectplan periodiek geactualiseerd en aangevuld met de nieuwste inzichten. De fase van bewustwording is doorlopen en de fase van verbreding en verdieping is aangebroken. Een goed moment om het projectplan aan te passen. Dit projectplan richt zich met name op de acties die in 2016 plaatsvinden, met een doorkijkje naar de jaren die volgen. Het projectplan is een dynamisch document en zal regelmatig worden bijgewerkt (aan de hand van nieuwe inzichten) en door de stuurgroep worden vastgesteld.

1.4 Bestaande documenten

De documenten die voor dit project relevant zijn:

- Brief d.d. 17 juni 2014 van Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Stelselherziening omgevingsrecht;
- Voorstel van wet: Regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving (Omgevingswet);
- Memorie van toelichting: Regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving (Omgevingswet).
- Bestuursakkoord d.d. 1 juli 2015, Rijksoverheid, IPO en VNG

Deze documenten staan in de map: Ruimtelijke ontwikkeling (F:)/Team Ruimte / Planologie /Beleid/Omgevingswet.

- Afdelingsplan RO 2016: in het afdelingsplan is bij bedrijfsvoering opgenomen 'anticiperen op de Omgevingswet'.

Hoofdstuk 2 Opdracht

2.1 Projectopdracht

De in paragraaf 1.2 beschreven doelstelling van het project wordt nader geconcretiseerd in de volgende opdrachtformulering:

- In beeld brengen van de gevolgen van de Omgevingswet voor de gemeente Barneveld.
- Bepalen welke acties moeten worden uitgevoerd.
- Voorbereiden bestuurlijke besluitvorming.

2.2 Uitgangspunten, randvoorwaarden, kritische succesfactoren en risicobeheersing

In deze paragraaf staan (in willekeurige volgorde) uitgangspunten, randvoorwaarden, kritische succesfactoren en risico's voor adequate uitvoering van het project. Elk is voorzien van een beheersmaatregel en functionaris die verantwoordelijkheid draagt voor de beheersmaatregel. De omgekeerde redenering gaat ook op: wordt niet voldaan aan een randvoorwaarde of succesfactor, dan ontstaat een risico ten aanzien van de doelstelling van het project.

UITGANGSPUNTEN	BEHEERSMAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE
Wet- en regelgeving Omgevingswet (rijksniveau)	Inzicht in wet- en regelgevingstraject van het Rijk	Deelprojectleider Wet- en regelgeving
Wet- en regelgeving Omgevingswet (provinciaal en lokaal niveau en van waterschap)	Afstemming met andere overheden	Projectleider en deelprojectleider Instrumenten
Bestuursakkoord implementatie Omgevingswet	De VNG voert de regie op het gemeentelijk deel van het implementatieprogramma en zal vooral generieke instrumenten verzorgen	VNG
Uitvoeringsprogramma gegevensvoorziening Omgevingswet voor activiteiten in de leefomgeving (GOAL)	Inzicht in uitvoeringsprogramma	Deelprojectleider Digitalisering
Verkenning Informatievoorziening Omgevingswet (VIVO)	Rapport resultaten en advies vervolgtraject	Kadaster en Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) /VNG
Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	Uitzoeken consequenties DSO voor organisatie	Deelprojectleider Digitalisering
Open Source Software & Open data	Doelstelling Rijk	Rijk
In 2019 moet er een 'loketfunctie' zijn, de 'laan' erachter loopt nog door tot en met 2024.	Inzicht in ontwikkelingen DSO	Deelprojectleider Digitalisering
Coalitieakkoord 2014-2018	Voorgenomen doelen bij een veranderend bestuurlijke afwegingsruimte. Open houding, transparantie van beleid en interactie met alle groepen in onze samenleving. Communicatie, burgerparticipatie en het vanuit een doelgroepenbenadering interactief tot stand brengen van beleid. Wij werken aan	College

	een verdere digitalisering van de dienstverlening, maar alle inwoners moeten ook door middel van andere kanalen contact kunnen leggen met de gemeente	
Strategische visie	Werken vanuit het principe Zelf-samen-gemeente. Aan te sluiten op burgerinitiatieven en nieuwe netwerken. Een sterke partner te zijn in de Regio FoodValley.	Raad

RANDVOORWAARDEN	BEHEERSMAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE
Bestuurlijk draagvlak	Projectplan voorleggen aan MO en college	Projectleider
Voldoende ambtelijke capaciteit	Vastleggen in Projecten in Beeld	Lijnmanagement i.s.m. projectleider
Inbreng van specialisten / adviseurs	Afspraken maken over capaciteit	Projectleider
Nieuwe RO-standaarden	Aangepaste RO-standaarden binnen Omgevingswet	Wetgever / Geonovum
Data op één plek beheren, waar iedereen gebruik van kan maken.	Bestaande software aanpassen of bekijken of deze nog geschikt is	Deelprojectleider Digitalisering

KRITISCHE SUCCESFACTOREN	BEHEERSMAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE
Regionale afstemming	In het regionale projectleidersoverleg werkwijze afstemmen	Projectleider
Integrale, afdeling overstijgende aanpak	Inzet werkgroepen vanuit gehele organisatie.	Projectleider en deelprojectleiders
Draagvlak (intern)	Communicatie	Projectleider i.s.m. B&D
Draagvlak omgeving (extern)	Communicatie en marketing	Projectleider i.s.m. B&D
Voldoende budget	Budget bij de raad vragen	Projectleider i.s.m. afdelingshoofd RO
Mogelijkheden om eisen en wensen van de organisatie naar de digitale omgeving te vertalen	In een zo vroeg mogelijk stadium inzicht in eisen en wensen	Deelprojectleider Digitalisering
Formuleren van visies	Het hebben van visies op onderwerpen, gebieden of thema's geeft een duidelijk en transparant besluitvormingsproces. Visie op bevoegdheden en instrumenten.	Deelprojectleiders, Raad, B&W
Dienstverlening moet worden ingeregeld in werkprocessen	Werkbeschrijvingen (van met name de instrumenten die zijn genoemd in het deelprojectplan Instrumenten).	Deelprojectleider Dienstverlening i.s.m. beheerder werkbeschrijving

RISICO	BEHEERSMAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE
Huidig beschikbare informatie: wet- en regelgeving	Niet alle wet- en regelgeving is al bekend. Er wordt uitgegaan van de nu beschikbare informatie	Wetgever
Wijzingen in de Omgevingswet	Voor de inwerkingtreding kan nog veel gewijzigd worden, waardoor de uiteindelijke versie van de Omgevingswet afwijkt van het ingediende wetsvoorstel. Desondanks kunnen acties toch uitgevoerd worden en kan met name gewerkt worden aan de omslag in het denken.	Deelprojectleider Wet- en regelgeving.
Uitstel in werking treding wet	Inzicht op wet- en regelgevingstraject ministerie I&M	Deelprojectleider Wet- en regelgeving
Zomerperiode consultatie AMvB's	Tijdig afspraken maken met werkgroepleden en adviseurs	Deelprojectleider Wet- en regelgeving
Continuïteit	Streven naar continue inzet van dezelfde mensen in de projectorganisatie	Projectleider i.s.m. opdrachtgever en lijnmanagement
Lange aanlooptijd	Streven naar continue inzet en 'learning by doing'	Projectleider i.s.m. opdrachtgever en lijnmanagement
Te hoge verwachtingen vanuit organisatie voor wat betreft mogelijkheden software en data	Capaciteit om gegevens beschikbaar, bruikbaar en betrouwbaar te maken	Projectleider i.s.m. opdrachtgever en lijnmanagement
Overlap met overige digitaliseringsverandering en al ingeplande softwareaanpassingen	In beeld brengen overige digitaliseringsveranderingen en al ingeplande softwareaanpassingen	Deelprojectleider Digitalisering
Overlap met 'E-dienstverlening'	Overleg met afdeling B&D en over en weer aanhaken van de projecten	Deelprojectleider Dienstverlening
Gemeenteraadsverkiezingen voorjaar 2018	Bij werkgroep Bestuur streven naar continue inzet van dezelfde mensen in de projectorganisatie, afspraken maken welke niet beïnvloed kunnen worden door veranderingen in het politieke spectrum	Deelprojectleider Bestuur i.s.m. opdrachtgever en lijnmanagement

Hoofdstuk 3 Werkwijze

De Omgevingswet gaat over een grote verandering. Ten eerste gaat het over een integrale wet waarin alle wetten en algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) over de fysieke leefomgeving geïntegreerd worden tot één wet en vier AMvB's. Ten tweede wordt met de nieuwe wet ook een nieuw instrumentarium uitgerold. Ten derde beoogt de nieuwe wet een kentering in de benadering van en omgang met de samenleving. De initiatiefnemer komt meer centraal te staan. De overheid doet een stapje terug en legt meer verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemer. Bijvoorbeeld door afstemming te zoeken met de buurt.

De verbeterdoelen van de Omgevingswet:

Verbeterdoel	**Impact voor de gemeente**
Inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak	Minder verschillende wetten en regels en beter toegankelijke regelgeving. Naar één Omgevingsplan voor de hele gemeente.
Integrale benadering leefomgeving	Van aspectgewijs (RO, water, milieu en dergelijke) naar integraal beleid per gebied.
Meer afwegingsruimte	Meer regelvrij en meer algemene regels met eigen visie en beslissingsruimte voor gemeenten.
Versnellen en verbeteren besluitvorming	Meer vergunningvrij, met integrale vergunningen en verkorte procedures.

De VNG gaat in aanloop naar de Omgevingswet uit van de volgende stappen:

3.1 Bewustwording en verkenning

In 2014 is gestart met de voorbereiding van de implementatie. Irma van Dijkhuizen, hoofd van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) heeft een kernteam in het leven geroepen dat is belast met de voorbereiding op de Omgevingswet. In april 2015 is een projectplan opgesteld voor de fase van bewustwording. De belangrijkste opdracht van het kernteam in 2015 was kennis vergaren en kennis delen.

Hiervoor zijn de volgende acties uitgevoerd:

Kennis vergaren:
Bijwonen bijeenkomsten over Omgevingswet voor kennis over de hoofdlijnen
Lezen en samenvatten memorie van toelichting
Vakbladen bijhouden
Bijwonen bijeenkomsten over ervaringen van pilotgemeenten voor verdieping
Deelname aan regionaal overleg Foodvalley/OddV projectleiders implementatie Omgevingswet
Deelname aan bijeenkomsten van KING. In voorbereiding op het Digitale Stelsel Omgevingswet verkent het KING de informatievoorziening. De werkgroep 'dienstverlening' ontwikkelt ongeveer drie serviceformules die gemeenten kunnen toepassen met het oog op de invoering van de Omgevingswet. De formules sluiten aan bij de nieuwe interactie tussen overheid en klant onder de Omgevingswet.
Deelname aan Werkatelier invoeringsstrategieën Omgevingswet van de VNG

Anticiperen op de Omgevingswet bij het actualiseren van bestemmingsplannen:
Vooruitlopend op één omgevingsplan voor de gehele gemeente zijn de plangebieden voor de actualisering gebundeld.
Daarnaast wordt een visie op het plangebied meegenomen in het bestemmingsplan. Dit speelt al bij het eerste actualiseringsplan Barneveld-Noordwest. Aan de hand van de visie kan sneller worden beoordeeld of veel voorkomende verzoeken haalbaar zijn.
Voor het bestemmingsplan Buitengebied 2012 is een geconsolideerde versie gemaakt, die elk kwartaal wordt geactualiseerd.

Communicatie:
Presentatie aan de commissie Grondgebied en het college over de veranderende rol van de raad en het college
Informeren organisatie: in company bijeenkomst

Daarnaast zijn er al diverse werkwijzen en plannen die passen in de geest van de Omgevingswet. Te denken valt aan het planatelier, locatiebezoek bij nieuwe plannen, de notitie Globaal en flexibel bestemmen, de notitie Interactieve beleidsvorming en ontslakken bij Columbiz Park. Bij het opstellen van nieuw beleid wordt waar mogelijk ook geanticipeerd op de Omgevingswet. Voorbeelden hiervan zijn de Strategische Visie en het concept beleidskader Menukaart.

3.2 Verbreding en verdieping

De onderwerpen in de Omgevingswet die relevant zijn voor de gemeente Barneveld zijn geïnventariseerd. De grote hoeveelheid onderwerpen is in vijf hoofdthema's geclusterd: Bestuur, Dienstverlening, Digitalisering, Instrumenten en Wet- en regelgeving. Hiervoor is een projectstructuur opgezet met vijf werkgroepen. Binnen de hoofdthema's hebben de onderwerpen onderlinge samenhang. De hoofdthema's hebben met elkaar gemeen dat deze allemaal noodzakelijk zijn voor de succesvolle invoering van de Omgevingswet in Barneveld. In hoofdstuk 4 is uitgewerkt hoe de organisatie van de werkgroepen is geregeld. Hieronder wordt ingegaan op de opdracht van de werkgroepen.

3.2.1 Werkgroep Bestuur

Doel werkgroep

De werkgroep informeert en betrekt actief "het Bestuur" in de gemeente Barneveld bij de implementatie van de Omgevingswet, met als doel het in kaart brengen en vorm en inhoud geven aan de bestuurlijke veranderingen en nieuwe rolverdeling. Daarnaast heeft de werkgroep als doel het vormgeven van de beslisbevoegdheden die de raad krijgt en de beslisbevoegdheden die het college krijgt inzichtelijk te maken en waar nodig hiervoor bestuurlijke besluitvorming voor te bereiden. Daarnaast is van belang om te onderzoeken in hoeverre de werkzaamheden en taken van de Omgevingsdienst de Vallei (OddV) en de Regio Food Valley wijzigen.

Projectopdracht

De werkgroep Bestuur heeft de opdracht om "het Bestuur", waarbij de nadruk ligt op de raad en het college, te betrekken bij de voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet en mee te nemen in de benodigde bestuurlijke veranderingen, met bijbehorend ambitieniveau, gericht op vereenvoudiging in de toe te passen wet- en regelgeving en versnelling in de besluitvorming van procedures.

Onder "het bestuur" vallen de volgende bestuurslagen:

- De gemeenteraad;
- Het college van burgemeester en wethouders;
- De burgemeester (als voorzitter van de raad en het college).

Relatie met OddV

Het vergunningverleningsproces omvat het proces vanaf het aanvragen van een omgevingsvergunning tot verlening daarvan door het bevoegd gezag. Momenteel gebeurt vergunningverlening door de Omgevingsdienst de Vallei (OddV). De Omgevingswet leidt tot minder

vergunningaanvragen doordat meer activiteiten vergunningsvrij zijn. Bovendien moet het huidige vergunningverleningsproces meer zaakgericht ingericht worden, met een integrale beoordeling van de bouw, ruimte en milieu aspecten. Hierdoor komt de nadruk meer te liggen op de voorkant van het vergunningverleningsproces. Het vooroverleg wordt belangrijker. Aangezien meerdere organisaties straks werken aan één integrale omgevingsvergunning is goede afstemming op bestuurlijk en ambtelijk niveau nodig om de termijnen van procedures te kunnen halen. Een belangrijk vraagstuk hierbij is de rolverdeling tussen gemeente en omgevingsdienst in het vergunningverleningsproces.

Samenwerking met FoodValley gemeenten
De portefeuillehouders hebben op 10 maart jl. ingestemd om samen met de gemeenten in de FoodValley te verkennen wat ieders ambitie is en te onderzoeken of en zo ja op welke vlakken behoefte is aan samenwerking. Het is bijvoorbeeld mogelijk om in regionaal verband bandbreedtes voor aanscherping of verruiming van het wettelijke beschermingsniveau vast te stellen.

De werkzaamheden van de werkgroep wordt verdeeld in drie onderdelen, te weten: bestuur (raad en college), OddV en de Regio FoodValley. Per onderdeel worden de mogelijkheden van de omgevingswet inzichtelijk gemaakt en besproken en wordt in overleg bepaald wat de verwachtingen en wensen zijn na de invoering van de Omgevingswet.

Aanpak

In de aanpak voor het onderdeel bestuur is het van belang om de raad en het college goed te informeren over de komende veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt.
Hiervoor zullen aparte informatiebijeenkomsten worden gehouden met zowel de raad als het college om hen op de hoogte te houden van de steeds gedetailleerder wordende uitwerkingen van de Omgevingswet.

Daarnaast willen we een gezamenlijk startmoment met de raad organiseren door een 'Startnotitie' aan te bieden. In de startnotitie worden de hoofdlijnen van de Omgevingswet, het Plan van aanpak en de verwachtingen ten opzichte van de gemeenteraad worden voorgelegd en besproken. De startnotitie is niet direct op te stellen omdat nu nog niet alle benodigde informatie beschikbaar is.

Naast het informeren van de raad en het college zal gezamenlijk moeten worden gewerkt aan het verkrijgen van meer inzicht in de veranderingen van de rol die de raad en het college bij de nieuwe wet krijgen over de bestuurlijke verhoudingen tussen de raad en college. Over welke bevoegdheden de raad en het college zullen krijgen moeten nieuwe afspraken worden gemaakt. Om daar een goede gezamenlijke visie op te vormen is het raadzaam om vanuit de gemeenteraad een klankbordgroep Omgevingswet samen te stellen en periodiek met elkaar in gesprek te gaan. Daarbij zal ook de vraag worden onderzocht in hoeverre en op welke wijze er voor de meer inhoudelijke uitwerkingen vanuit de Omgevingswet input vanuit de raad kan worden aangegeven. Verwacht wordt dat met deze werkwijze een goed voortraject ontstaat en kan de raad zich voorbereiden op haar nieuwe rol voor de totstandkoming van de Omgevingsvisie.

Voor het verkrijgen van de benodigde informatie en komende veranderingen is een goede interne afstemming nodig met de deelprojectgroepen Instrumenten, Wet- en Regelgeving en Dienstverlening. Daarbij zullen we externe expertise vragen voor het houden van informatieve bijeenkomsten met de gemeenteraad.

In de Omgevingswet is benoemd op welk niveau welk besluit moet worden genomen. Daarnaast biedt de wet de mogelijkheden voor het bepalen van bandbreedtes en afwegingsruimte op verschillende thema's. Deze bandbreedtes moeten op regionaal of gemeentelijk niveau worden bepaald waarbij tevens zal moeten worden aangegeven binnen welke kaders het college de afwegingsruimte krijgt. Als laatste heeft de burgemeester in met name de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) sfeer een eigen beslisbevoegdheid. Dit valt buiten de werkingssfeer van de Omgevingswet.
Om de implementatie van de Omgevingswet concreet te maken wordt voorgesteld om aan te sluiten bij de Omgevingsvisie. Als vervolg op de Strategische Visie en zoals opgenomen in de opdracht van de werkgroep Instrumenten wordt dit jaar gestart met een beleidsinventarisatie. Op basis hiervan wordt dit najaar een projectplan gemaakt voor het opstellen van een Omgevingsvisie en wordt in 2017 gestart met de uitwerking hiervan. Dit biedt de mogelijkheid om de theorie direct in praktijk te brengen. Voor een goede voorbereiding en het doorlopen van het proces is een nauwe samenwerking met de werkgroep Instrumenten van belang.

Mijlpalen

- Tweede helft 2016: Bespreking en besluitvorming 'Startnotitie' voor het bestuurlijke traject van de implementatie van de Omgevingswet met het college;
- Tweede helft 2016: 'Startnotitie' aan de gemeenteraad in combinatie met een informatiebijeenkomst over de stand van zaken.

3.2.2 Werkgroep Dienstverlening

Doel werkgroep

- Verankeren dat de externe klant (bijvoorbeeld de initiatiefnemer) centraal is gesteld vanaf de voorbereiding op en de implementatie van de Omgevingswet in gemeente Barneveld;
- Het gewenste niveau van dienstverlening laten vaststellen door het bestuur;
- Inzichtelijk maken welke veranderingen in cultuur en structuur van de gemeentelijke organisatie nodig zijn vanwege de Omgevingswet.

Projectopdracht

De opdracht is om te onderzoeken welk niveau van dienstverlening het bestuur ambieert en hoe in gemeente Barneveld al bij de voorbereiding op de Omgevingswet de focus kan worden gelegd op de dienstverlening aan het gehele spectrum aan externe klanten, waaronder de particuliere initiatiefnemer, de ondernemer, de professionele adviseur en de belanghebbende.
Daarnaast wordt in deze werkgroep bepaald hoe we stappen kunnen zetten voor de cultuurverandering en het integraler werken.

Aanpak

De aanpak van de werkgroep Dienstverlening is bottum up en integraal: waar mogelijk in overleg met vertegenwoordigers van verschillende klantgroepen en met alle organisatieonderdelen die al dan niet rechtstreeks diensten bieden aan klanten met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Hoe we de klanten betrekken bij de inrichting van de dienstverlening en hoe we voorgenomen serviceformules bij hen toetsen, dat zijn belangrijke vragen voor de communicatieadviseur in de werkgroep.
Het deelproject Dienstverlening in het kader van het nieuwe omgevingsrecht zal een plaats moeten krijgen in het bredere Uitvoeringsprogramma Dienstverlening 2016-2020 dat waarschijnlijk in juni 2016 zal worden vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma hoort bij de Kadernotitie Dienstverlening 2016-2020 van de raad (april 2016).

Voor de dienstverlening – specifiek in het kader van de Omgevingswet – is het vervolgens ook aan de raad om te bepalen welk serviceniveau zij ambieert: basis (wettelijk minimum), medium of full. De bandbreedtes van die niveaus moeten worden uitgewerkt. Het gewenste serviceniveau bepaalt mede de omvang van de werkzaamheden van de werkgroep. Dus is het voor de werkgroep logisch om aan het begin aan het bestuur de keuze tussen serviceniveaus voor te houden. De vaststelling van het gewenste niveau van de dienstverlening is de eerste mijlpaal. Een vertegenwoordiger van de werkgroep Dienstverlening neemt deel aan de Verkenning Informatievoorziening Omgevingswet van KING. Het is de bedoeling van KING om serviceformules aan te bieden aan de gemeenten. Er komen verschillende serviceformules die passen bij en aansluiten op verschillende ambitieniveaus. Om te komen tot die serviceformules doorloopt KING een aantal 'klantreizen', waarin wordt nagebootst en onderzocht wat de externe klant ondervindt in de relatie met de overheid. De klantreizen worden afgerond in juli 2016. De klantreizen zullen uitmonden in de serviceformules. Deze zijn gereed in mei 2017, naar het zich laat aanzien.
Het is de bedoeling dat we de mijlpaal bereiken rond de zomer van 2017.

De Omgevingswet maakt het noodzakelijk om in de gemeentelijke organisatie de werkwijze en cultuur te veranderen. Zo is een behoorlijke cultuurverandering naar een meer open en faciliterende houding ten opzichte van initiatieven geboden. Om grip te krijgen op de opgave voor gemeente Barneveld zullen we gebruik maken van de zogeheten 'diagnosetool' die KING nog gaat ontwikkelen. Zo komen we te weten waar we nu staan en wat nog moet worden geregeld om te geraken bij het vast te stellen ambitieniveau. Hoe bereiken we 'ontschotting' tussen disciplines als milieu, bouwen, ruimte en cultuurhistorie? Hoe veranderen we de mindset van collega's van sectoraal toetsen en ontwikkelen naar integraal en dynamisch werken, en van "nee, tenzij" naar "ja mits", dus denken vanuit het initiatief.

Na het bereiken van de eerste mijlpaal zal de werkgroep de nadere werkzaamheden ordenen en uitvoeren naar:

- Strategie (scenario's & architectuur)
- Structuur (processen & organisatie)
- Cultuur (leiderschap & basiswaarden)
- Mensen (competenties, vaardigheden)
- Middelen (ICT, geld, faciliteiten)
- Resultaten (producten & effecten)

Mijlpalen

- Juni 2016: werkgroep dienstverlening opgenomen in Uitvoeringsprogramma Dienstverlening 2016-2020;
- Juli 2016: klantreizen KING afgerond;
- Mei 2017: serviceformules KING gereed;
- Juli 2017: vaststelling gewenste niveau dienstverlening;
- Jan 2018: noodzakelijke veranderingen cultuur/structuur in het vizier + veranderplan.

3.2.3 Werkgroep Digitalisering

Doel werkgroep

Inzicht in het onderdeel digitalisering binnen de Omgevingswet verwerven en implementatie daarvan binnen de gemeente Barneveld.

Projectopdracht

De opdracht is om het onderdeel digitalisering binnen de Omgevingswet te bestuderen en aan de andere werkgroepen door te geven waar welke consequenties voor de gemeentelijke organisatie aan verbonden zijn. De werkgroep Digitalisering is volgend aan de overige werkgroepen (met name Dienstverlening) en heeft daarin een ondersteunende rol.

Met name de veranderingen in het ICT-landschap worden inzichtelijk gemaakt. Er wordt samen met de afdeling BDV gekeken hoe dit moet worden ingepast in de ICT-systemen. Ook dient te worden onderzocht welke investeringen de implementatie met zich meebrengt.

Aanpak

De invoering van de omgevingswet heeft grote impact op de informatievoorziening bij gemeenten. De wet wordt aangepast en gaat uit van digitaal werken. Dit heeft consequenties voor de processen en dus de voor de informatiebehoefte van deze processen. Bestaande voorzieningen als OLO, AIM en ruimtelijke plannen worden (deels) vervangen door het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Bovendien levert het DSO, faciliterend aan de omgevingswet, additionele ondersteuning (data en functionaliteit) aan gemeenten en gebruikers, waardoor het een grote plaats inneemt in het gemeentelijke informatielandschap binnen het ruimtelijk domein.

In de Verkenning Informatievoorziening Omgevingswet (VIVO) zijn op het niveau van bedrijfs-, informatie, applicatie- en gegevensarchitectuur aanbevelingen gedaan. Veel is nog onduidelijk. Voor veel zaken is vervolgonderzoek nodig. Effectief aan de slag gaan kan pas op het moment, dat bestuurlijk keuzes zijn gemaakt. Voor dit moment sorteren wij voor door het in beeld brengen van de huidige architectuur. Daarmee weten wij welke gegevens en programma's geraakt gaan worden door de Omgevingswet. Ook stellen wij de mate van digitalisering van de huidige processen vast.

Digitalisering en ICT zijn onderdeel van een goede en eenvoudige uitvoering van de Omgevingswet. Initiatiefnemers kunnen digitaal vergunningen aanvragen en meldingen doen. Daarnaast beschikken zij sneller over de informatie over de kwaliteit van de leefomgeving en over de regels die daar gelden. Hierdoor kunnen onderzoekslasten worden verlaagd. Het stelt burgers, bedrijven en overheden in staat om eenvoudiger informatie met elkaar uit te wisselen en biedt kansen om besluitvorming te versnellen en te verbeteren.

De volgende onderwerpen zullen de komende jaren worden opgepakt:

Archiefwet
Het uitvoeren van de Omgevingswet leidt er onder meer toe dat bij de gemeente, ketenpartners en in gezamenlijke voorzieningen veel informatie in digitale vorm wordt vastgelegd. De Archiefwet is hierop van toepassing. Dat betekent dat deze informatie gedurende kortere of langere tijd duurzaam toegankelijk moet zijn. Digitaal archiefbeheer is amper ontwikkeld, voorzieningen daarvoor zijn nog in ontwikkeling.
Er vindt overleg plaats met een softwareleverancier om inzicht te krijgen in de aanstaande verandering van de huidige software voor het maken, archiveren en het digitaal ontsluiten van de ruimtelijke plannen. Daarbij zijn collega's vanuit de afdeling Bedrijfsvoering / I&A en Bestuur & Dienstverlening / Gemeentearchief uitgenodigd.

Datawarehouses
Het beschikbaar stellen van gegevens aan initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegde gezagen is het belangrijkste doel van het DSO. De binnen het DSO op te nemen datawarehouses worden gefaseerd opgeleverd. Er dient te worden uitgezocht welke datawarehouses er door de gemeente gevuld moeten worden en hoe deze gevuld moeten zijn in 2019. Ook na 2019 zal het digitaal stelsel ter ondersteuning van de Omgevingswet (DSO) nog doorlopen.
Voor het vullen van de datawarehouses zal de data geoptimaliseerd moeten worden. Bijvoorbeeld van analoog naar digitaal en van pdf naar GML.

Huidige digitaliseringsveranderingen en ingeplande softwareaanpassingen
Intern worden verschillende collega's van de afdeling B&D, team I&A benaderd over wat er op dit moment al op de rol staat met betrekking tot het aanpassen van de systemen voor andere trajecten en raakvlakken hebben met de Omgevingswet (onderdeel digitaliseren).

Het ICT landschap voor de fysieke leefomgeving binnen Barneveld wordt in kaart gebracht. Aan de hand hiervan worden applicatiebeheerders geïnformeerd en indien nodig toegevoegd aan de werkgroep.

Standaarden
Een ander punt van de digitalisering is de ontwikkeling van nieuwe standaarden voor het maken, het raadplegen en het beschikbaar stellen van de instrumenten van de Omgevingswet. Er wordt nu nog gewerkt met de ruimtelijke ordeningsstandaarden. Deze moeten worden vervangen door nieuwe standaarden die zijn afgestemd op de instrumenten van de Omgevingswet. De werkgroep volgt de ontwikkelingen rond de nieuwe standaarden en zet dit uit bij de betrokken medewerkers.

Bijeenkomsten
Er wordt zo veel mogelijk informatie vergaard door onder ander het bijwonen van bijeenkomsten. De informatie dient te worden vertaald naar de wensen van de gemeente Barneveld en wordt teruggekoppeld richting de andere werkgroepen.
Provero organiseert regelmatig bijeenkomsten. Deze worden zo veel mogelijk door Jef van Wijk en/of Emiel van Zomeren bijgewoond om de ontwikkelingen qua digitaliseren bij te houden.

Mijlpalen

- 2016 / eerste helft: overleg met softwareleverancier over de aanstaande verandering van de huidige software voor het maken, archiveren en het digitaal ontsluiten van de ruimtelijke plannen;
- 2016 / tweede helft: overzicht van welke aanpassingen in systemen al zijn ingepland;
- 2016: ICT landschap in beeld brengen;
- Begin 2017: Data optimaliseren.

3.2.4 Werkgroep Instrumenten

Doel werkgroep

De werkgroep Instrumenten richt zich op de implementatie van de vier instrumenten uit de Omgevingswet die tot de gemeentelijke bevoegdheden horen, te weten:

- Omgevingsvisie;
- Programma;

- Omgevingsplan;
- Omgevingsvergunning.

Dit betekent dat de andere twee instrumenten uit de Omgevingswet, de 'algemene rijksregels' en het 'projectbesluit', buiten beschouwing blijven.
De algemene rijksregels bevatten een generieke basisbescherming voor het hele land en zijn niet locatiespecifiek. De algemene rijksregels komen in de twee AMvB's over activiteiten in de fysieke leefomgeving en worden meegenomen bij de werkgroep Wet- en regelgeving.
Het projectbesluit is een bevoegdheid van het Rijk, provincies en waterschappen en blijft daarom buiten beschouwing.

Projectopdracht

De opdracht is in beeld te brengen welke wijzigingen de vier instrumenten uit de Omgevingswet met zich mee brengen en welke bestuurlijke en ambtelijke keuzes nodig zijn om hier alvast op voor te sorteren. Dit vergt afstemming met de andere werkgroepen.

Aanpak

De taken van de werkgroep Instrumenten zijn erg breed. Hierbinnen zit wel een samenhang: de omgevingsvisie kan niet los gezien worden van het programma en het omgevingsplan niet los van de omgevingsvergunning. Binnen de organisatie gaat het deels ook om andere collega's. De opdracht van de werkgroep wordt daarom opgesplitst waarbij een deel de omgevingsvisie en het programma verder uitwerken en een deel het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. Eerst wordt gestart met de visie en het programma. In de visie wordt het samenhangende en strategische beleid van de gemeente bepaald. Dit wordt later uitgewerkt in een omgevingsplan. Het is dus logisch om op het hoogste niveau te beginnen en later af te dalen. Vanaf 2017 worden de werkzaamheden voor implementatie van het omgevingsplan en de omgevingsvergunning opgestart. De opdracht voor deze laatste twee instrumenten is daarom nog niet uitgewerkt en komt in een latere fase van het project aan bod.

Onderdeel Omgevingsvisie en programma
Als eerste stap brengt de werkgroep op hoofdlijnen de veranderingen in beeld die de omgevingsvisie en programma met zich meebrengen (proces en inhoud). Een belangrijk doel van de omgevingsvisie is het bevorderen van de samenhang van beleid voor de fysieke leefomgeving. Dit vraagt om de visievorming op verschillende terreinen zoals ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer, water, milieu, natuur en cultureel erfgoed samen te voegen en met elkaar te verbinden. De doelen van de omgevingsvisie kunnen concreet in (sectorale) programma's worden vertaald.
De praktijk in Barneveld is dat er nog veel sectorale beleidsvisies zijn en nog steeds worden gemaakt. Een eerste actie van de werkgroep is daarom om een overzicht te maken van het huidige beleid/ beleidsvisies inclusief geplande actualisaties (onder andere Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan, woonvisie). Om vervolgens met deze twee bouwstenen ('wat vraagt omgevingsvisie?' en 'de Barneveldse beleidspraktijk') één of twee sessies te organiseren voor de beleidsmedewerkers om de inventarisatie en analyse van het huidige beleid volledig te maken en om met elkaar van gedachten te wisselen over wat er nodig is om integraal beleid / een omgevingsvisie te maken onder de Omgevingswet. Dit resulteert in een verslag / eindrapportage met bestuurlijke en ambtelijke keuzes die gemaakt moeten worden om te komen tot een integrale omgevingsvisie. Dit is een goede eerste stap en sluit aan op het beoogde vervolg en uitwerking van de Strategische visie in een Omgevingsvisie. Vaststelling van de Strategische visie Barneveld 2030 is gepland voor de zomer van 2016.
Naast het beleid van de gemeente wordt hierbij ook het strategische beleid van het Rijk, provincie Gelderland, waterschap Vallei en Veluwe en regio FoodValley betrokken.

Onderdeel Omgevingsplan en vergunning
Zoals hierboven al opgenomen wordt de opdracht hiervoor in een latere fase uitgewerkt. Het lijkt logisch om voor de instrumenten omgevingsplan en omgevingsvergunning als eerste de veranderingen ten opzichte van de huidige praktijk en de te maken keuzes in beeld te brengen. Hierbij wordt ook alles wat te maken heeft met bestemmingsplannen en gemeentelijke verordeningen voor de fysieke leefomgeving betrokken, zoals APV's en nota parkeernormen. Ook zal gekeken worden naar algemene regels, instructieregels, provinciale verordeningen en dergelijke die doorwerking kennen naar het omgevingsplan en de plek die gezondheid in de Omgevingswet inneemt. Ook het instrument Omgevingsvergunning en wat daarbij hoort, vergunningverlening, melding, afwijkingsprocedures, kwaliteitscriteria en handhaving, worden in deze werkgroep behandeld. Hierbij wordt ook gekeken naar de advisering voor en door andere overheden en de samenwerking met de OddV. De huidige werkwijze in Barneveld met vooronderzoeken en de begeleiding van initiatieven/het planatelier en de rol van de menukaart en het servicepunt BWL wordt hierbij ook betrokken.

Mijlpalen

- Tot en met november 2016 uitwerking van het onderdeel 'Omgevingsvisie';
    - Veranderingen Omgevingsvisie en Programma in beeld;
    - Overzicht huidige beleid / beleidsvisies;
    - Eindrapportage Aanpak Omgevingsvisie;
- Begin 2017 start en verdere uitwerking van het onderdeel 'Omgevingsplan en vergunning'.

3.2.5 Werkgroep Wet- en regelgeving

Doel werkgroep

Inzicht in het wetgevingstraject van het ministerie van I&M verwerven en implementatie van de wet- en regelgeving binnen de gemeente Barneveld. Opmerkingen worden doorgegeven aan het ministerie van I&M als daar aanleiding voor is.

Projectopdracht

De opdracht is de wet- en regelgeving van het ministerie van I&M te bestuderen. Hierbij wordt bekeken wat voor welke werkgroep relevant is en de informatie wordt daar dan ook uitgezet. Aan de andere werkgroepen wordt doorgegeven waar welke consequenties aan verbonden zijn. De andere werkgroepen zullen immers de toepasbaarheid van de wet- en regelgeving in de gemeente Barneveld door moeten voeren in werkprocessen en werkwijzen (bv. inzake de toepasbaarheid van de instrumenten, de dienstverlening én de digitalisering).

Het wetsvoorstel Omgevingswet is op 1 juli 2015 door de Tweede Kamer, met een ruime meerderheid, aangenomen. Op 15 maart 2016 is het wetsvoorstel in de Eerste Kamer behandeld. Nadat dit wetsvoorstel in de Tweede Kamer is aangenomen, wordt er gewerkt aan de uitvoeringsregelgeving, aanvullingswetten en invoeringsregelgeving (een invoeringswet en een invoeringsbesluit).

Uitvoeringsregelgeving
De Omgevingswet werkt door in vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB) en deze vier AMVB's geven regels voor het praktisch uitvoeren van de wet, te weten:

- Het Omgevingsbesluit;
- Besluit kwaliteit leefomgeving;
- Besluit activiteiten leefomgeving;
- Besluit bouwwerken leefomgeving.

Er zullen in de nieuwe situatie tien ministeriële regelingen zijn (in plaats van nu 120).

Aanvullingswetten
Parallel aan de Omgevingswet worden er aanvullingswetten opgesteld. Deze vormen ook onderdeel van het stelsel omgevingsrecht. Hierbij gaat het om aanvulling van de Omgevingswet op de volgende thema's: bodem, geluid, natuur en grondeigendom.

De formele consultatie van twee aanvullingswetten bodem en geluid (ontwerp) is inmiddels gestart (22 maart 2016). Wanneer de formele consultatie van de andere aanvullingswet (grond) plaatsvindt is nog

niet bekend. Wat betreft natuur (Wet natuurbescherming) is er een apart traject en de planning is dat deze wet op 1 januari 2017 in werking treedt en uiteindelijk in de Omgevingswet wordt opgenomen.

De werkgroep zal aan de Wet natuurbescherming slechts in hoofdlijnen aandacht hoeven te besteden, omdat de wet al in werking is getreden vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De Wet natuurbescherming zal gevolgen hebben voor bepaalde werkprocessen.

Invoeringsregelgeving
De Invoeringswet Omgevingswet zal een begeleidende wet bij de invoering van de Omgevingswet zijn. De Invoeringswet regelt voornamelijk juridisch-technische overgangsaspecten. Naast het intrekken van het bestaande recht, zal de Invoeringswet het overgangsrecht bevatten alsmede een veelheid aan beleidsneutrale aanpassingen. Verder ook zullen er zeker een aantal beleidsinhoudelijke aanpassingen van de Omgevingswet worden doorgevoerd.

In eerste instantie zou de officiële consultatie per 1 juni 2016 starten, maar dit wordt uitgesteld omdat de AMvB's eerst moeten zijn afgerond. De inwerkingtreding van de Invoeringswet is overigens gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Aanpak

Zodra voor de vier AMvB's in juli 2016 de formele consultatie start, geeft de deelprojectleider dit door aan de twee planologisch-juridisch medewerkers en de jurist van de OddV.

Ieder bekijkt één AMvB en zet -voor wat betreft de deskundigheid- deze uit via de deelprojecteider. Er komt een standaard e-mail, zodat er op een uniforme wijze gecommuniceerd wordt met de specialisten / adviseurs. Gelet op de vakantieperiode zal in week 27 de e-mail verstuurd moeten worden, met een leeswijzer (niet alle aspecten zijn voor alle deskundigen / adviseurs van belang).
In de werkgroep Wet- en regelgeving wordt bepaald voor welke datum alle deskundigen gereageerd hebben (voorstel: vóór 1 september 2016, zodat in september afstemming kan plaatsvinden en eventueel een reactie richting het ministerie van I&M kan worden opgesteld). De inspraaktermijn loopt door tot 1 oktober 2016.

Medio september zal er afstemming met de regio plaatsvinden.

Ook zullen in deze periode (week 27) de projectleiders van de andere deelprojecten geïnformeerd worden over deze AMvB's. Hiervoor wordt een format gebruikt, zodat de informatie op een uniforme wijze wordt overgebracht. Gedacht moet worden aan een tabelvorm met kolommen (bv. 'naam AMvB', met een hyperlink, 'paginanummer', 'aangehaalde passage' en een 'conclusie van de werkgroep').
De projectleider van de werkgroep houdt in de gaten wanneer overige wet- en regelgeving beschikbaar komt en zet dit uit.

Mijlpalen

- 1 juli tot en met 1 oktober 2016: consultatie vier AMvB's;
- Overige wet- en regeling: op dit moment onbekend wanneer deze er zijn.

Hoofdstuk 4 Projectorganisatie en financiën

4.1 Organisatie

Aangesloten wordt bij de structuur zoals die in vergelijkbare projecten in de gemeente Barneveld wordt gehanteerd. Centraal in de projectorganisatie staat een kerngroep. Op verschillende momenten gedurende het traject worden andere partijen betrokken. Dat gebeurt op maat, net als de leden van de kerngroep en de rest van de gemeentelijke organisatie. Inzet wordt alleen gevraagd wanneer het nodig is om de werkbelasting acceptabel te houden.

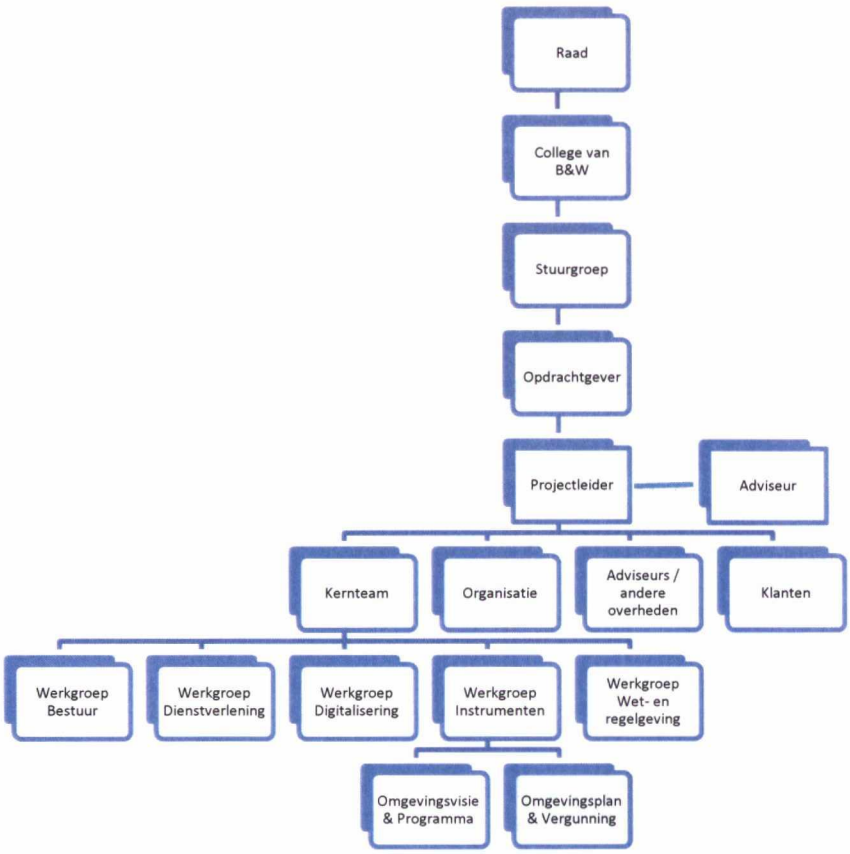

In de stuurgroep zitten wethouder A. de Kruijf, directeur Strategie en Projecten de heer R.A.P. Schouwaert, de opdrachtgever van de gemeente Barneveld mevrouw I.Y. van Dijkhuizen, afdelingshoofd Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) en de projectleider mevrouw A.M. van Bommel. De adviseur is de teamleader van team Ruimte (RO) de heer J. Hanegraaf.

Het kernteam bestaat vooralsnog uit zeven deelnemers van de afdeling RO en een voorzitter, de projectleider van de implementatie van de Omgevingswet.

De Omgevingswet is voor de volgende afdelingen en disciplines van de gemeentelijke organisatie relevant:

Afdeling	Discipline
Bedrijfsvoering	Finance & Control (leges en WOZ), I&A (informatiearchitectuur, ICT infrastructuur, GIS Barneveld, BAG), P&O (taakwijziging, competenties)
Beheer Openbare Ruimte	Straten, riolering en verkeer, sport, spelen en begraven, groen en schoon
Bestuur & Dienstverlening	Juridische zaken, economische zaken, communicatie & PR, KCC, Veiligheid, vergunningen en toezicht, gemeentearchief
Ruimtelijke Ontwikkeling	Servicepunt BWL, ontwikkeling, ruimte (planologen,

	planeconomen, volkshuisvesting), Stedenbouw & Omgevingsbeleid
Sociaal Domein	Beleid, Jeugd, WMO en leerplicht, Onderwijs, sport en Be Active
Vastgoed & Infrastructuur	Landmeten, verkeer, weg- en waterbouw

Daarnaast zijn andere overheden en adviseurs betrokken:

Externe adviseurs / andere overheden	
Omgevingsdienst De Vallei (OddV)	Vergunningverleners, toezichthouders, handhavers, adviseurs
Regio FoodValley / gemeenten die met de OddV werken	Projectleiders implementatie Omgevingswet
Rijk	
Provincie	
Waterschap	
VGGM	
Overlegpartners	

Ten slotte zijn de klanten betrokken bij het project:

Klanten	
Burgers en bedrijven	
Woningstichting Barneveld	
Adviesbureaus	

De klanten zullen in 2016 nog niet zo'n grote rol spelen. Richting de inwerkingtreding van de wet zal het accent van intern naar extern verschuiven.

Onder het kernteam vallen vijf werkgroepen. De deelnemers van het kernteam hebben ieder een belangrijke rol in één van de vijf werkgroepen.
Per werkgroep is een deelprojectleider aangewezen. De werkgroep wordt aangevuld met een zo breed mogelijke vertegenwoordiging van de organisatie, die past bij de opdracht van de betreffende werkgroep. De deelprojectleider van de werkgroep legt verantwoording af aan de projectleider / voorzitter van het kernteam.
In het kernteam vindt de afstemming tussen de werkgroepen plaats.

Deelprojectleider Bestuur: Sander van Nieuwenhuizen
Deelprojectleider Dienstverlening: Jolmer de Goeij
Deelprojectleider Digitalisering: Jef van Wijk
Deelprojectleider Instrumenten: Heidy Smit Omgevingsvisie: Heidy Smit Omgevingsplan: Vincent Bouma
Deelprojectleider Wet- en regelgeving: Ivonne Pater

4.2 Taken en bevoegdheden

Stuurgroep
De stuurgroep is richtinggevend op inhoud en proces en is sturend tot het moment van de formele besluitvorming in bijvoorbeeld het college dan wel in voorkomend geval de raad. De stuurgroep bespreekt producten uit de verschillende (deel)projectfasen en de periodieke stand van zaken. Op deze manier wordt veel informatie uitgewisseld en wordt draagvlak gecreëerd voor de producten, die na bespreking in de stuurgroep doorgaan naar het besluitvormingstraject. De stuurgroep heeft informatieve en initiërende bevoegdheden. De stuurgroep is besluitvormend binnen de projectorganisatie en besluit over go/no go beslis- en projectfase documenten, waarna politieke en publiekrechtelijke besluitvorming zal plaatsvinden. De stuurgroep komt eens in de acht weken bijeen.

Projectleider
De dagelijkse leiding van het project en de projectorganisatie is in handen van de projectleider. De projectleider is verantwoordelijk voor de voortgang van het werkproces en stuurt het proces aan dat is gericht op het kennis vergaren en anticiperen op de Omgevingswet en de uitwerking van de taken van de vijf werkgroepen. De projectleider onderhoudt de contacten met belanghebbenden en betrokkenen in het proces.

Zij treedt op als opdrachtgever richting derden, zowel binnen de in de projectorganisatie actieve partijen als daarbuiten. Daarnaast draagt zij zorg voor de procesgang, de voortgang van de werkzaamheden, de inhoudelijke en procedurele afstemming van de bijdragen van betrokken partijen en externe adviseurs, ambtelijke adviezen en collegevoorstellen en de voorbereiding van de besluitvorming binnen het bestuurlijk overleg.
De projectleider legt verantwoording af aan de ambtelijk gedelegeerd opdrachtgever. Daarnaast rapporteert de projectleider periodiek over voortgang aan de stuurgroep, de formele opdrachtgever.

Adviseur
De adviseur is de sparringpartner van de projectleider met name op het gebied van het proces.

Kernteam
Het kernteam bestaat uit de deelprojectleiders van de vijf werkgroepen en twee adviseurs. In het kernteam wordt de productie van de werkgroepen gecoördineerd. Er wordt overleg gevoerd over de inhoudelijke kant van de werkzaamheden en de voortgang ervan. Er liggen dwarsverbanden tussen de werkgroepen, die via het kernteam worden bewaakt. De afstemming van de werkzaamheden en integratie van de verschillende bijdragen vindt in het kernteam plaats. Het kernteam staat onder leiding van de projectleider, die tevens optreedt als voorzitter. Het kernteam komt eens in de drie weken bijeen.

Werkgroepen
De werkgroepen staan onder leiding van de deelprojectleider. In de werkgroepen vindt de productie plaats.
Bij de werkgroep Instrumenten ligt het accent in 2016 op het anticiperen op de Omgevingsvisie en Programma. Begin 2017 zal ook het onderdeel Omgevingsplan en Omgevingsvergunning worden opgepakt.

4.3 Capaciteit 2016

Op basis van de werkwijze bij de werkgroepen (zie hoofdstuk 3) is bepaald hoeveel capaciteit nodig is in 2016. In het onderstaande overzicht is dit weergegeven. Een uitgebreide versie staat in bijlage 1.

De gewenste inzet voor 2016 wordt met de afdelingshoofden c.q. teamleiders afgestemd.

Functie	Kernteam	Werkgroep Bestuur	Werkgroep Dienst-verlening	Werkgroep Digitalisering	Werkgroep Instrumen-ten	Werkgroep Wet- en regelgeving	Totaal
Projectleider	625						625
BDV							**128**
BDV / BGT						8	8
BDV / ICT			60	60			120
BDV / Strategisch manager			60				
BOR							**6**
BOR / Beleid					6		6
B&D							**166**
B&D / Archivering				40			40
B&D / Beleidsjurist						20	20
B&D / Communicatie	20	20	60				100
B&D / Economische zaken					6		6
B&D / Publiekszaken KCC			60				
B&D / Nieuwe website			60				
RO							**1183**
RO / Adviseur strategisch ruimtelijk beleid	50	60			50		160
RO / Durpcoördinator	25			80		4	109
RO / Ondersteuning	40						40
RO / Planologisch juridisch medewerker	75	150	190		36	140	591
RO / Regiefunctionaris		30					30
RO / Servicepunt BWL			60				60
RO / Stedenbouwkundig tekenaar, GIS deskundige	25			80		4	109
RO / Overige adviseurs					36	48	84
SOC							**6**
SOC / Beleid					6		6
V&I							**34**
V&I / Adviseurs					18	16	34
Griffier		25					
OddV / Adviseurs					24	32	56
OddV / Jurist			60			55	115
VGGM					6	8	14
Totaal	860	285	610	260	188	335	3856

[1]

4.4 Communicatie

De doelstellingen voor de communicatie over de (invoering van de) Omgevingswet zijn:

1. Inwoners (in het algemeen) en belanghebbenden (in het bijzonder) weten dat de Omgevingswet wordt ingevoerd.
2. Inwoners (in het algemeen) en belanghebbenden (in het bijzonder) weten wat de (invoering van de) Omgevingswet voor hen betekent.
3. Inwoners (in het algemeen) en belanghebbenden (in het bijzonder) weten hoe en waar zij informatie over de (invoering van de) Omgevingswet krijgen en vinden.

Hiervoor is een apart communicatieplan opgesteld.

[1] BDV: Bedrijfsvoering, BOR: Beheer Openbare Ruimte, B&D: Bestuur & Dienstverlening, RO: Ruimtelijke Ontwikkeling, SOC: Sociaal Domein, V&I: Vastgoed & Infrastructuur

5. Planning en begroting

5.1 Planning

In grote lijnen staan de mijlpalen voor 2016 in de onderstaande figuur.

	2016			2017				2018			
	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Bestuur		Startnotitie college									
			Startnotitie raad en informatiebijeenkomst								
Dienstverlening						Bepalen dienstverleningsniveau					
Digitalisering	Overleg softwareleverancier										
	Inventarisatie huidige digitaliseringsveranderingen										
				Data optimaliseren							
Instrumenten											
- Omgevingsvisie	Inventarisatie beleid										
		Integrale sessies omgevingsvisie									
			Bestuurlijke keuzes omgevingsvisie								
- Omgevingsplan				PvA							
Wet- en regelgeving		AMvB's									

5.2 Begroting 2016

Het invoeren van de Omgevingswet is in belangrijke mate een organisatorisch vraagstuk. Er zijn echter ook zaken waarvoor budget nodig is. In dit stadium is echter niet aan te geven wat de kosten zijn, omdat eerst diverse zaken nader uitgewerkt moeten worden. Afgezien van de benodigde ambtelijke capaciteit zullen voor het project in 2016 geen aanvullende financiële middelen nodig zijn.

Gelet op de omvang van het project en de verwachte impact op, onder andere de huidige softwarepakketten, is voor de implementatie wel een substantieel bedrag nodig. Op voorhand kan wel worden aangegeven dat vooral op het gebied van trainingen en de digitale informatievoorziening kosten gemaakt moeten worden. Voorzieningen zoals RO-Online, OLO en AIM zullen samengevoegd worden en er zal een landelijke voorziening gerealiseerd worden dat voor veel van de communicatie met externe partijen (aanvragers, belanghebbenden, andere overheden en dergelijke) gebruikt moet worden. Ook zullen meer gemeentelijke producten op een digitale wijze ontsloten moeten worden. Dit is echter nog volop in onderzoek bij het ministerie, IPO en VNG. Daarnaast is omvang van het benodigde budget ook afhankelijk van het ambitieniveau, de huidige manier van werken, het tempo en de mate waarin de gemeente wil veranderen, de actuele opgave voor de komende jaren in het fysieke domein (herziening bestemmingsplannen, gebiedsontwikkeling) etc.

Voor het jaar 2016 is nog geen budget nodig. Bij de uitwerking van de werkgroepen zal steeds duidelijker worden wat de opgave van de gemeente is en welk budget daarvoor nodig is.

Bijlage 1: gedetailleerde capaciteitsplanning

Kernteam	
Projectleider	625
RO / Adviseur strategisch ruimtelijk beleid	25
RO / Adviseur strategisch ruimtelijk beleid	25
RO / Durp-coördinator	25
RO / Planologisch juridisch medewerker	25
RO / Planologisch juridisch medewerker	25
RO / Planologisch juridisch medewerker	25
RO / Stedenbouwkundig tekenaar	25
RO / Ondersteuning	40
B&D / Communicatie	20

Werkgroep Bestuur	
Deelprojectleider	60
RO / planologisch juridisch medewerker	60
RO / Planologisch juridisch medewerker / Deelnemer werkgroep Dienstverlening	30
RO / Planologisch juridisch medewerker / Deelnemer werkgroep Instrumenten	30
RO / Planologisch juridisch medewerker / Deelnemer werkgroep Wet- en regelgeving	30
B&D / Communicatie	20
RO / regiefunctionaris Gemeente Barneveld / OddV	30
Griffier	25

Werkgroep Dienstverlening	
Deelprojectleider	190
BDV / ICT	60
BDV / Strategisch manager	60
B&D / Communicatie	60
B&D / Publiekszaken KCC	60
B&D / Nieuwe website	60
RO / Servicepunt BWL	60
OddV / jurist	60

Werkgroep Digitalisering	
Deelprojectleider	80
B&D / Adviseurs / applicatiebeheerders gemeente	20
B&D / Archivering	20
B&D / Archivering	20
B&D / I & A	20
B&D / ICT	20
RO / stedenbouwkundig tekenaar (GIS deskundige)	80
OddV / applicatiebeheerder	20

Werkgroep Instrumenten	
Deelprojectleider Omgevingsvisie	50
Deelprojectleider Omgevingsplan	20
RO / Planologisch juridisch medewerker	8
RO / Planologisch juridisch medewerker	8
Adviseurs gemeente:	
B&D	
- Economische zaken	6
BOR	
- Beleid	6
RO	
- Wonen	6
- Buitengebied / Natuur en landschap	6
- Duurzaamheid	6
- Stedenbouw	6
- Archeologie /cultuurhistorie	6
- Geluid, milieuzonering en luchtkwaliteit	6
SOC	
- Beleid	6
V&I	
- Parkeren en verkeer	6
- Water	6
- Vastgoed	6
Adviseurs OddV:	
- Bodem	6
- Ecologie	6
- Externe veiligheid	6
- Geur	6
VGGM	6

Werkgroep Wet- en regelgeving	
Deelprojectleider	60
B&D / Beleidsjurist	20
RO / Planologisch juridisch medewerker	40
RO / Planologisch juridisch medewerker	40
OddV / Jurist	55
Adviseurs gemeente:	
BDV	
- BGT	8
RO	
- Archeologie /cultuurhistorie	8
- Digitalisering	8
- Monumenten	8
- Geluid, milieuzonering en luchtkwaliteit	8
- Ladder voor duurzame verstedelijking	8
- M.e.r.	8
- Natuur en landschap	8
- Planeconomie	8
V&I	
- Parkeren en verkeer	8
- Kabels en leidingen	8
Adviseurs OddV:	
- Bodem	8
- Ecologie	8
- Externe veiligheid	8
- Geur	8
VGGM	8

Bijlage 2: Omgevingswet in het kort

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Omgevingswet in het kort

Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit

Eenvoudig Beter

In 1810 werd in Nederland de Mijnwet van kracht: de eerste wet gericht op de leefomgeving. Sindsdien zijn er talloze wetten en regels op dat gebied bij gekomen. Zo is een ingewikkeld geheel ontstaan, waarin bijna niemand meer de weg kan vinden. Dat moet eenvoudiger en beter. Daarom is er nu de Omgevingswet: één wet die alle wetten op het gebied van de leefomgeving vereenvoudigt en bundelt.

Waarom de Omgevingswet?

Verbrokkeld en verdeeld

Ruim 200 jaar na de inwerkingtreding van de Mijnwet tellen we in Nederland zo'n 40 wetten, 120 algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en een paar honderd ministeriële regelingen op het gebied van de leefomgeving. Voor ruimtelijke ordening en bodem- en waterbeheer. Voor milieu en monumentenzorg. Voor natuur, geluid, bouwen en infrastructuur. In de loop der jaren werden regels aangepast aan nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen. Met als gevolg dat het huidige omgevingsrecht op onnavolgbare wijze is verbrokkeld en verdeeld over een groot aantal verschillende wetten en regels. Elke wet richt zich op een deelbelang en kent haar eigen systematiek en terminologie. Waardoor de ene wet de andere soms tegenspreekt. En het omgevingsrecht nieuwe ontwikkelingen vertraagt, frustreert of soms zelfs onmogelijk maakt.

Van wirwar aan regels naar alles in één...

Welke wetten gaan er op in de Omgevingswet? De wet komt uiteindelijk in de plaats van:

- 26 wetten: de Belemmeringenwet Privaatrecht, de Crisis- en herstelwet, de Interimwet stad-en-milieu-benadering, de Ontgrondingenwet, de Planwet verkeer en vervoer, de Spoedwet wegverbreding, de Tracéwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet ammoniak en veehouderij, de Wet geurhinder en veehouderij, de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden, de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet ruimtelijke ordening.
- de Waterwet, behalve de regelingen voor het deltaprogramma en het financiële hoofdstuk;
- de Woningwet: bouwregelgeving;
- de Wet milieubeheer: regelgeving over plaatsgebonden activiteiten;
- de Monumentenwet 1988: vergunning archeologische rijksmonumen-ten, beschermde stads- en dorpsgezichten en archeologische monumentenzorg in bestemmingsplannen;
- de Wet beheer rijkswaterstaatswerken: vergunning;
- de Spoorwegwet en de Wet lokaal spoor: omgevingsregime;
- de Wet bereikbaarheid en mobiliteit: ruimtelijke doorwerking;
- de Wet luchtvaart: ruimtelijke beperkingen;
- de Mijnbouwwet: milieuregelgeving voor de exclusieve economische zone en veiligheidszone;
- gedoogplichten uit diverse wetten.

De maatschappij verandert snel. Nieuwe maatschappelijke opgaven vragen om een antwoord. De transitie naar duurzame energie bijvoorbeeld wordt in de samenleving steeds belangrijker gevonden. Het huidige omgevingsrecht staat vaak in de weg van de ontwikkeling van innovatieve, duurzame initiatieven. Zo beschermt het de techniek van verouderde windturbines, en bemoeilijkt het daardoor de ontwikkeling van moderne windparken. Ook houdt het huidige omgevingsrecht weinig rekening met regionale verschillen. Steden in bijvoorbeeld de Randstad hebben met andere vraagstukken te maken dan krimpregio's of kleine dorpen. Dat vereist flexibele regelgeving, waarmee snel op ontwikkelingen kan worden ingespeeld. De transformatie van leegstaande kantoren naar bijvoorbeeld huisvesting voor studenten, moet soepel kunnen verlopen. En de termijnen van een vrijstelling moeten ruimhartig zijn, anders zetten ze geen zoden aan de dijk.
We hebben met complexe vraagstukken te maken: hoe gaan we om met klimaatverandering, biodiversiteit en het gebruik van duurzame energiebronnen? Het huidige omgevingsrecht is opgebouwd uit deelbelangen en bevordert nauwelijks een samenhangende benadering.

Dat kan eenvoudiger en beter. De Omgevingswet wil nieuwe, duurzame ontwikkelingen in de samenleving mogelijk maken en wettelijk ondersteunen. Daartoe is een integrale benadering, waarin de diverse belangen in onderlinge samenhang worden beschouwd, essentieel. Deze integrale aanpak komt sterk naar voren in de Omgevingswet, bijvoorbeeld bij de omgevingsvisie en bij het gemeentelijke omgevingsplan. Dit plan omvat niet alleen het huidige bestemmingsplan, maar ook alle verordeningen die betrekking hebben op de leefomgeving, zoals de ligplaatsverordening voor woonboten. Straks komen alle relevante factoren in het omgevingsplan samen: ruimtelijke ordening, milieu, verkeer en vervoer, water, bouwen, natuur en cultureel erfgoed. Zo worden kansen en ontwikkelingen binnen de gemeente in onderlinge samenhang bekeken.

Kortom: het huidige omgevingsrecht past niet meer in deze tijd. De afgelopen jaren werden al wetten ontwikkeld om de besluitvormingsprocessen beter en sneller te laten verlopen. Voorbeelden daarvan zijn de Tracéwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Crisis- en herstelwet. Dat zorgde voor de nodige verbeteringen. Maar intussen groeide het besef dat een ingrijpende stelselherziening nodig was. In 2011 zette het toenmalige kabinet de eerste stappen op weg naar een stelselherziening van het omgevingsrecht, waarin de Omgevingswet centraal staat.

Uitgangspunten stelselherziening

Bij de stelselherziening staan de volgende uitgangspunten voorop:

- Het moet eenvoudiger, efficiënter en beter
  Projecten moeten in samenhang en per gebied worden aangepakt en niet meer vanuit (soms conflicterende) deelbelangen. Procedures mogen niet meer eindeloos duren, regelgeving moet voorspelbaar, betaalbaar en transparant zijn. Onderzoekslasten kunnen aanzienlijk worden verminderd.
- Zekerheid en dynamiek
  Bescherming van burgers blijft een belangrijk doel van het omgevingsrecht. Daarnaast moet het ook uitnodigen tot nieuwe initiatieven en ontwikkelingen en niet alles bij voorbaat dichttimmeren, zoals het huidige omgevingsrecht.
- Ruimte voor duurzame ontwikkeling
  Veel regels zijn verouderd en staan innovatieve ontwikkelingen, gericht op duurzaamheid, in de weg. Het nieuwe omgevingsrecht ondersteunt en stimuleert juist de transitie naar een duurzame samenleving.
- Ruimte voor regionale verschillen
  Wat goed is voor de ene regio, is lang niet altijd geschikt voor de andere. Het nieuwe omgevingsrecht is flexibel, waardoor provincies en gemeenten regionaal en lokaal maatwerk kunnen leveren.
- Actieve en kwalitatief goede uitvoering
  Het huidige omgevingsrecht is gericht op het beschermen van deelbelangen en daardoor defensief. Het nieuwe omgevingsrecht is flexibel en biedt transparante en doelmatige procedures. Die prikkelen bestuurders tot actief gedrag dat is gebaseerd op vertrouwen en het dragen van verantwoordelijkheid.

Bewoners aan zet in Oosterwold

Het gebied Oosterwold bij Almere wordt ingericht door de mensen zelf. De structuurvisie die voor dit gebied is opgesteld geeft niet precies aan wat waar ontwikkeld gaat worden. De visie geeft alleen richtlijnen: ambities waar de gebiedsontwikkeling aan moet voldoen. Bijvoorbeeld: Oosterwold ontwikkelt zich duurzaam en financieel stabiel. Burgers en bedrijven bepalen zelf hoe ze aan die ambities gaan voldoen.

Doelen van de Omgevingswet

Beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving

Het motto van de Omgevingswet is: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. De wet is gericht op het in onderlinge samenhang:

a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit,
b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Dit met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu Zo biedt de wet bescherming en garanties voor een gezond, veilig en prettig leef- en werkklimaat voor burgers en bedrijven. Daar waar een gebied tekort schiet op het punt van veiligheid, gezondheid en goede leefomgevingskwaliteit, is het maatschappelijke doel van de Omgevingswet er op gericht de situatie zodanig te verbeteren dat er sprake is van het bereiken van de gewenste situatie. En als door

de verbeteringen die gewenste situatie is bereikt, is het expliciet het doel om die situatie vervolgens in stand te houden. Tegelijkertijd biedt de wet ruimte voor duurzame ontwikkeling, vernieuwende activiteiten en regionale, nationale en internationale initiatieven. Het nieuwe omgevingsrecht is flexibel en transparant. Vernieuwende ideeën krijgen daardoor meer kans van slagen. De wet is zo een belangrijke pijler onder het nieuwe milieubeleid van de overheid, dat ruimte wil bieden aan innovaties om gezondheid en duurzaamheid te bevorderen.

Welstandsnota: compact en duidelijk

De gemeente Roosendaal vond dat het roer om moest. De oude welstandsnota was te uitgebreid, bevatte teveel vaktaal en was slecht te begrijpen. De gemeente vroeg aan burgers, ondernemers en belangengroepen hoe het beter zou kunnen. Via een interactief proces ontstond zo een nieuwe welstandsnota. Die is compact (50 pagina's in plaats van de 500 van de oude nota...), eenvoudig en bevat heldere regels. Belanghebbenden weten nu snel waar ze aan toe zijn!

Sneller en beter

Die maatschappelijke doelen kunnen alleen efficiënt en effectief worden bereikt als de wet en de daarop gebaseerde regels eenvoudig, overzichtelijk, snel en adequaat kunnen worden uitgevoerd. Om dat te bereiken hanteren we bij de stelselherziening vier 'verbeterdoelen':

1. Het omgevingsrecht moet inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik zijn.
2. De leefomgeving moet op een samenhangende manier centraal staan in beleid, besluitvorming en regelgeving.
3. Een actieve en flexibele aanpak moet overheden meer afwegingsruimte bieden om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
4. Besluitvorming over projecten in de leefomgeving moet sneller en beter.

Een belangrijk element van de Omgevingswet is de participatie van burgers en bedrijven bij besluitvorming over plannen, visies en projecten. Degenen die wonen en werken in een gebied hebben het meeste baat bij kwalitatief goede besluiten en zijn dus vaak bereid om energie in de voorbereiding ervan te stoppen. Belangrijk neveneffect is draagvlak, waardoor het vervolgtraject sneller kan worden doorlopen. Bij een serieuze aanpak staat het bestuursorgaan bij een eventuele rechtsgang sterk. Overheden moeten bij het vaststellen van een omgevingsvisie, omgevingsplan, programma of projectbesluit aangeven hoe zij participatie hebben ingericht.

Gedragsverandering

Een nieuwe wet maken is niet genoeg. Of de wet een succes wordt, staat of valt met de uitvoering van die wet. Daarom wil de wet ook een gedragsverandering bij overheden, burgers en bedrijven veroorzaken. Bestuurders en ambtenaren moeten met een open blik naar de leefomgeving in z'n geheel kijken. Ze moeten welwillend staan tegenover nieuwe initiatieven van burgers en bedrijven en zorgen voor voldoende kennis en vaardigheden om de wet voortvarend en adequaat uit te voeren. De wet daagt burgers en bedrijven uit om actief ideeën aan te dragen voor het ontwikkelen en verbeteren van de leefomgeving. Om dat alles in de praktijk goed te kunnen uitvoeren zullen vergunningverlening, toezicht en handhaving sterk worden verbeterd.

Hoe ziet de Omgevingswet er uit?

Vertrouwen

Nagenoeg alle bestaande wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving gaat op in de Omgevingswet. Dat betekent niet dat al die regels één op één terug te vinden zijn in de nieuwe wet. De Omgevingswet kent een andere opzet dan de oude regelgeving. De wet bestaat uit een vernieuwend stelsel van instrumenten die allemaal met elkaar samenhangen. In die instrumenten staat niet één deelbelang centraal, maar wordt een gebied als geheel bekeken.

Burgers, bedrijven en overheden zijn samen verantwoordelijk voor kwaliteit en ontwikkeling van de leefomgeving. De burger voor zijn eigen grond en zijn huis. Bedrijven voor de gevolgen van de activiteiten van hun onderneming voor de omgeving. In de meeste gevallen is de kwaliteit van de leefomgeving een publieke verantwoordelijkheid. De Omgevingswet regelt wat de overheid moet doen en hoe ver de overheid daarin mag gaan ten opzichte van burgers en bedrijven. 'Vertrouwen' is daarbij de basis: vertrouwen in initiatiefnemers, vertrouwen van de burger in de overheid en vertrouwen tussen overheden.

Uitgangspunt: ja, tenzij....

Het Hoogheemraadschap van Rijnland is jaarlijks 1,5 miljoen euro kwijt aan het controleren en handhaven van vergunningen. Burgers en bedrijven kost het zo'n 1,1 miljoen euro om vergunningen aan te vragen en meldingen te doen. Dat moet anders, vindt het waterschap. Daarom heeft het een groot deel van de regels afgeschaft. Voor de meeste activiteiten zijn geen vergunningen meer nodig. Het uitgangspunt is: 'ja, tenzij'. Het waterschap heeft een aantal algemene regels opgesteld. Het vertrouwt erop dat burgers en bedrijven die op een verantwoordelijke manier toepassen.

Op verschillende onderdelen van onze fysieke leefomgeving – bijvoorbeeld milieu of in sommige gevallen water – geldt EU-regelgeving. De Nederlandse wetgeving is daar een uitwerking van. Om uitvoering en werkwijze van het omgevingsrecht zo eenvoudig en eenduidig mogelijk te maken, is de systematiek van de Omgevingswet gebaseerd op die van de EU-regelgeving. Diezelfde systematiek wordt dus ook gebruikt voor nationale doelen van het omgevingsrecht.

Uitgangspunt bij dat alles is dat het beschermingsniveau van gezondheid, veiligheid en kwaliteit van de omgeving gelijk blijft aan het huidige niveau. Procedures worden eenvoudiger, maar de rechten van belanghebbenden worden daardoor niet ingeperkt.

Omgevingswaarden

In de nieuwe wet is een belangrijke rol weggelegd voor 'omgevingswaarden'. Dat zijn waarden voor de kwaliteit van de leefomgeving. Ze zijn vooral gericht op overheden. Rijk, provincies en gemeenten kunnen – in sommige gevallen is het zelfs verplicht – omgevingswaarden opstellen waaraan moet worden voldaan. Bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid, milieu of gezondheid. De overheid moet er alles aan doen om die waarden te bereiken. Omgevingswaarden werken niet rechtstreeks door in besluiten die overheden nemen, maar ze moeten wel een rol spelen in de belangenafweging bij besluiten.

Hoofdlijnen van de Omgevingswet

Zes instrumenten vormen de kern van de Omgevingswet. Hieronder staan ze kort opgesomd en toegelicht:

1. **Omgevingsvisie:** een samenhangend, strategisch plan over de leefomgeving. Dat plan richt zich op de fysieke leefomgeving als geheel, zodat het rekening houdt met alle ontwikkelingen die voor het gebied van belang zijn. De Omgevingswet schrijft voor dat het Rijk,de provincies en gemeenten elk één omgevingsvisie vaststellen. De omgevingsvisie komt in de plaats van gebiedsdekkende structuurvisies, sommige delen van de natuurvisie, verkeers- en vervoersplannen, strategische gedeelten van nationale en provinciale waterplannen en milieubeleidsplannen.
2. **Programma:** een programma bevat concrete maatregelen voor bescherming, beheer, gebruik en ontwikkeling van de leefomgeving. Met die maatregelen moeten omgevingswaarden of andere doelen voor de leefomgeving worden bereikt. Het programma kan gericht zijn op een bepaalde sector of een gebied. Rijk en provincie kunnen ook andere bestuursorganen bij een programma betrekken. Een bijzondere vorm betreft de programmatische aanpak.
3. **Decentrale regelgeving:** uitgangspunt van de Omgevingswet is dat decentrale overheden al hun regels over de leefomgeving bijeenbrengen in één gebiedsdekkende regeling. Dat zorgt ervoor dat de regelgeving inzichtelijk en samenhangend is. Bovendien maakt het de naleving gemakkelijker. Voor de gemeenten is dit het omgevingsplan, voor de waterschappen de waterschapsverordening en voor de provincies de omgevingsverordening. In het omgevingsplan en de verordeningen staan verschillende soorten regels. Bijvoorbeeld gericht op activiteiten van burgers en bedrijven in de omgeving.
   Maar er kunnen ook omgevingswaarden in worden opgenomen, of kaders om vergunningen aan te toetsen.
4. **Algemene rijksregels voor activiteiten:** de meeste activiteiten in de leefomgeving zijn initiatieven van burgers en bedrijven. Op sommige (meer algemeen geldende) gebieden kan het nuttig zijn om nationale regels te stellen voor de bescherming van de

leefomgeving. Daar werkt het Rijk, als dat kan, met algemeen geldende regels. Dat voorkomt dat burgers en bedrijven steeds toestemming moeten vragen aan de overheid. Nadeel van algemene regels is dat ze soms niet goed passen bij specifieke situaties. Daarom bevat de wet een aantal instrumenten die de flexibiliteit van algemene regels kunnen vergroten.

5. Omgevingsvergunning: veel initiatieven van burgers en bedrijven hebben gevolgen voor de leefomgeving. Dat geldt bijvoorbeeld als een boer een sloot wil dempen of een ondernemer zijn of haar bedrijf wil uitbreiden. De omgevingsvergunning toetst vooraf of dat mag. De toetsing is zo eenvoudig mogelijk en houdt, als dat nodig is, rekening met algemeen geldende regels. Zo wordt voorkomen dat regels elkaar tegenspreken of in de weg zitten. Door de vergunningverlening zo simpel mogelijk te houden, duren procedures ook niet onnodig lang. Initiatiefnemers kunnen via één aanvraag bij één loket snel duidelijkheid krijgen voor alle activiteiten die zij willen uitvoeren.
6. Projectbesluit: biedt een uniforme procedure voor besluitvorming over complexe projecten die voortvloeien uit de verantwoordelijkheid van Rijk of provincies. Bijvoorbeeld de aanleg van een weg, windmolenpark of natuurgebied. Voor waterschappen geldt een variant van deze procedure. Doel van het projectbesluit is om dit soort procedures sneller en beter te laten verlopen dan in het verleden. Als een project bijvoorbeeld in strijd is met een omgevingsplan, bestaat de mogelijkheid om van het omgevingsplan af te wijken. In voorkomende gevallen kan het projectbesluit ook in de plaats komen van de omgevingsvergunning. Net als bij het vaststellen van een omgevingsvisie, omgevingsplan of programma moeten overheden bij een projectbesluit aangeven hoe zij participatie hebben ingericht.

Naast deze kerninstrumenten bevat de wet vanzelfsprekend ondersteunende instrumenten die nodig zijn om besluiten te nemen en uit te voeren. Bijvoorbeeld gedoogplichten of regelingen voor toezicht en handhaving. Ook deze ondersteunende instrumenten zullen de komende jaren een ingrijpende modernisering en digitalisering ondergaan.

Gelderland anders

De provincie Gelderland heeft een integrale Omgevingsvisie opgesteld, waarin onder andere het Waterplan, het Provinciaal Verkeer en Vervoerplan, het Streekplan en het Milieuplan opgaan. De provincie heeft de visie opgesteld in nauwe samenwerking met organisaties en inwoners in Gelderland. Alles onder de noemer 'Gelderland anders'. In de Omgevingsvisie staan doelen centraal, geen regels. Het plan is niet dichtgetimmerd. Het zal de komende jaren voortdurend actueel gehouden worden. Zo kan de provincie flexibel inspelen op nieuwe ontwikkelingen.

Voortgang

De Omgevingswet is voorjaar 2016 aangenomen in de Eerste Kamer. Een belangrijke stap op weg naar een echte omslag in het omgevingsrecht. Enkele onderdelen van het omgevingsrecht worden apart aangepakt en door middel van afzonderlijke wetsvoorstellen ingebouwd in de Omgevingswet (bodem, geluid, grondeigendom en natuur). Goede invoering kost tijd en een zorgvuldige voorbereiding en aanpak. Daarom wordt nu al hard gewerkt aan de invoerings- en uitvoeringswetregelgeving. De circa 60 AMvB's komen samen in vier AMvB's, die in samenspraak met de uitvoeringspraktijk worden uitgewerkt. Over de implementatie zijn afspraken gemaakt met de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen. Alles wat nodig is om de cultuur te helpen veranderen en producten als handleidingen en trainingen, zullen in samenspraak met gebruikers worden ontwikkeld, zodat ze zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften in de dagelijkse praktijk. Voor meer informatie: http://www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl/

Digitale ondersteuning is ook van groot belang voor een succesvolle invoering van de Omgevingswet. Om integrale besluitvorming mogelijk te maken, moeten goede en samenhangende gegevens beschikbaar zijn. Bij de invoering van de Omgevingswet zal de digitale ondersteuning die daarvoor nodig is, aanwezig zijn. De ambitie is dat burgers, initiatiefnemers en overheden uiteindelijk voor elk gebied de informatie over de leefomgeving en de regels die daar gelden, digitaal kunnen benaderen via één loket. In samenspraak met partijen die verantwoordelijk zijn voor de data, zal worden vastgesteld hoe het Digitaal Stelsel wettelijk kan worden verankerd in de Invoeringswet.

Houd het eenvoudig

De Omgevingswet brengt een omvangrijke stelselherziening met zich mee, waar burgers, overheden en bedrijven ervaring mee op moeten doen. Daarom zijn er in het land al verscheidene initiatieven gestart. Minder regelgeving, het proces zo eenvoudig mogelijk houden en samen werken aan een betere leefomgeving is daarbij de gemeenschappelijke noemer. 'Houd het eenvoudig, maak het beter' is een initiatief van vier samenwerkende programma's op het gebied van omgevingsrecht en versnelling in de bouw.
Werken vanuit vertrouwen en draagvlak in de omgeving. Eindgebruikers, klanten en hun behoeften centraal stellen en niet de regels. Bedrijven en openbaar bestuur die samenwerken, het hoofd koel houden, pal staan voor transparante afwegingen en hieraan vasthouden. Dit alles mede in het licht van de komende Omgevingswet. Dat is in grote lijnen waar het om draait bij 'Houd het eenvoudig, maak het beter'.

Meer weten?

www.omgevingswetportaal.nl

Dit is een uitgave van het
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Interdepartementale Programmadirectie Eenvoudig Beter
Postbus 20901 | 2500 ex Den Haag
postbus.eenvoudigbeter@minienm.nl
www.omgevingswetportaal.nl
April 2016